

Don Bosco

de
Teresio Bosco

Collana Eroi, 1
ISBN: 88-01-00201-7

EDITURA: **ELLE DI CI**
10096 LEUMANN (TORINO)

Traducere: don Venceslau Grosu, sdb

Copyright © 1995, Editura ElleDiCi
Copyright © 1997, Salesienii lui Don Bosco – Constanța
Reproducerea integrală sau parțială în scopuri comerciale sau publicitare a textului din această carte – prin orice mijloace – este interzisă fără acordul prealabil scris al salesienilor – Constanța

Index:

Don Bosco.....	3
Un vis la nouă ani.....	3
Micul saltimbac (acrobat).....	4
Spectacol pe pajiște.....	4
Dușmanul cu sapa pe umăr.....	5
Îngrijitor de grajd.....	5
O întâlnire hotărâtoare.....	6
10 kilometri pe zi.....	6
A devenit Don Bosco.....	7
Beciuri și ziduri negre.....	7
"Mă cheamă Bartolomeu Garelli".....	7
Emigrări: de la un spital la un cimitir.....	8
Un toboșar și multe gărzi.....	9
Doi preoți în ospiciu.....	10
Minunea micilor zidari.....	11
Mamă pentru 500 de ștregari.....	12
Sunt orfan. Vin de la Valsesia.....	13
Cizmarii în coridor și croitorii în bucătărie.....	14
Și Dumnezeu a trimis un câine.....	15
Moartea pe străzile din Torino.....	15
Marile realizări.....	16
SFÂRȘIT.....	17

Don Bosco

Un băiat. Nouă ani și două vaci. În fiecare zi, după amiaza, ia bățul și mână animalele la vale. Într-o trăistuță are o bucată de pâine albă: pachetul său. În vale îl așteaptă un alt păstorel de aceeași vârstă și tot cu atâtea vaci. Doar o diferență, acesta din urmă are la pachet o bucată de pâine neagră.

Într-o, zi primul băiat întinde celuiilalt minunata pâine albă.

- Ia-o, este a ta.

- Și tu?

- Eu aș vrea pâinea ta neagră.

Acel băiat se cheamă Ioan Bosco. Tatăl îi este mort de când avea 2 ani. Mama, care îi coace pâine albă și-l învață să fie generos, se cheamă Margareta.

Un vis la nouă ani

Într-o noapte, poate noaptea care urmă schimbului între pâinea albă cu cea neagră, Ioan are un vis. Îl va povesti el însuși câțiva ani mai târziu:

<<La nouă ani am avut un vis, care mi-a rămas adânc întipărit în minte pentru toată viața. În vis mi se părea că eram aproape de casă, într-o curte foarte mare, unde era adunată o mare mulțime de copii care se jucau. Câțiva râdeau, nu puțini înjurau. Auzind acele înjurături m-am repezit imediat în mijlocul lor folosind pumni și cuvinte pentru a-i face să tacă.

În acel moment a apărut un bărbat venerabil îmbrăcat în mod nobil. Fața îi era așa de luminoasă că nu puteam să i-o privesc. M-a chemat pe nume și mi-a spus:

- Nu cu lovituri dar cu blândețe și cu dragoste va trebui să-ți câștigi acești prieteni. Mergi și vorbește-le imediat despre urâtenia păcatului și despre cât de valoroasă este virtutea.

Încurcat și speriat am răspuns că eram un băiat sărac și neștiutor. În acel moment copiii, încetând certurile și gălăgia, s-au adunat toți în jurul Aceluia care vorbea. Aproape fără să știu ce spuneam am întrebat:

- Cine sunteți dumneavoastră ca să-mi cereți lucruri imposibile?

- Eu sunt Fiul Aceluia pe care mama ta te-a învățat să o saluți de trei ori pe zi. Întreabă numele meu Mamei mele.

În acel moment am văzut lângă El o Femeie cu un aspect fermecător, îmbrăcată cu o mantie care strălucea ca soarele. Văzându-mă încurcat, mi-a făcut semn să mă apropiu, m-a prins cu bunătate de mână și mi-a spus:

- Privește! Privind mi-am dat seama că acei copii fugiseră toți; în locul lor am văzut o mulțime de capre, de câini, de pisici, de urși și de multe alte animale.

- Iată câmpul tău, iată unde v-a trebui să lucrezi. Fă-te umil, puternic și robust, și ceea ce, în acest moment, vezi întâmplându-se cu aceste animale tu o vei face pentru fii mei.

Am întors atunci privirea și iată: în locul animalelor feroce au apărut tot atâția miei blânzi care alergau săltând și behăind ca și cum ar fi făcut sărbătoare în jurul celui Bărbat și a acelei Femei.

În acel moment, tot în vis, am început să plâng și am rugat-o pe acea Femeie să-mi vorbească mai lămurit, pentru că nu știam ce vrea să însemne. Atunci ea mi-a pus mâna pe cap și mi-a spus:

- Vei înțelege totul la timpul potrivit.

Abia a spus aceste cuvinte, că un zgomot m-a trezit și a dispărut orice lucru. Eu am rămas uimit. Mi se părea că mă dor mâinile pentru pumnii pe care îi dădusem; că fața îmi ardea pentru palmele primite de la acei ștrengari.>>

Primele raze ale soarelui bat în geam și de jos ajung zgomotele familiei deja trezite. Ionuț sare

din pat , spune repede o rugăciune și coboară în fugă în bucătărie, unde sunt mama, bunica și cei doi frați Iosif și Anton. Nu rezistă mult și povestește din fir-a-păr tot visul. Frații râd...

- Te vei face cioban! îl ia în râs Iosif.

- Sau căpitan de bandiți! spune răutăcios Anton.

Mama Margareta în schimb devine serioasă. Privește copilul inteligent și generos și spune:

- Cine știe, poate v-a deveni preot.

Dar bunica izbește cu cârja în pământ cu nerăbdare și bombănește:

- Visele sunt vise, și nu trebuie să le credem. Și acuma să mâncăm.

Micul saltimbac (acrobat)

În ciuda părerii bunicii, Ionuț din când în când se gândea la vis: la copiii care înjurau, la urșii schimbați în miei și la cuvintele mamei: "Cine știe, ... preot". Cunoaște deja mulți copii, locuiesc în casele din preajmă și în casele risipite în țarină. Mulți sunt buni, dar sunt și de aceia care folosesc pumnii, care nu știu carte și care înjură. De ce nu ar putea începe de pe acum să-și facă prieteni, acei ștregari.

Într-o zi se întoarce acasă cu fața plină de sânge. Juca oina și bucata de lemn l-a lovit drept în față. Mama Margareta este îngrijorată, și în timp ce-l îngrijește zice:

- Într-o zi sau alta ai să te întorci cu ochiul scos. De ce te joci cu acei copii? Știi că nu toți sunt prea cuminiți.

- Dacă este să-ți fac pe plac, nu voi mai merge. Dar vezi, când sunt eu cu ei sunt mai cuminiți.

Mama Margareta suspină și-l lăsa din nou să meargă.

Spectacol pe pajiște

Trompetele scamatorilor sună pe celălalt deal. Este bâlciul. Ionuț este deja acolo. S-a hotărât să "studieze" trucurile scamatorilor și secretele acrobaților. Plătește doi bani pentru a avea un loc în primul rând.

Se întoarce acasă și încearcă și el să umble pe funie, să scoată un pui viu din ceaunul care clocotește pe foc... Îi trebuiesc multe luni de exerciții, de statornicie, de căzături.

Într-o seară de vară Ionuț anunță prietenilor primul său spectacol. Pe un covor făcut din saci întinși pe iarbă, face minunății de echilibristică cu borcane și tăvi de bucătărie ținute pe vârful nasului. Deschide gura unui mic spectator și scoate zece bile colorate în mod diferit. După aceea începe să lucreze cu "bagheta magică". Fratele vitreg, Anton, ajunge de la câmp pe la jumătatea spectacolului. Trânțește la pământ sapa pe care o avea pe umăr și strigă:

- Priviți bufonul! Trândavul! Eu îmi rup oasele la câmp și el o face pe scamatorul.

Ionuț oprește spectacolul, dar pentru a-l începe 200 de metri mai departe, sub copaci, unde Anton îl v-a lăsa în pace. Ionuț este un "scamator" special. Înainte de ultimul număr, scoate din buzunar rozariul îngenunchează și-i invită pe toți să se roage. Sau repetă predica ascultată duminică dimineață în biserică. Este prețul pe care-l cere micului său public, biletul pe care cei mici și cei mari îl plătesc. După aceea leagă o funie de 2 copaci, se urcă pe ea și umblă cu brațele deschise între momentele de liniște și aclamațiile prietenilor. Pare că un înger îl ține acolo sus pentru a evita o cădere bruscă. Dar nu este adevărat: sunt mai mulți îngeri, și i-a trimis Dumnezeu, pentru că acel mic scamator va trebui să crească sănătos și puternic pentru că într-o zi va trebui să predice de pe alte altare, nu de pe o funie întinsă între un măr și un păr.

Dușmanul cu sapa pe umăr

Ioan a făcut clasa întâi la nouă ani în iarna dintre 1824-1825. Atunci școala începea pe 3 noiembrie și pe 25 martie era deja terminată. Clasa a II-a a făcut-o între iarna dintre 1825-1826. Mama Margareta a încercat să-l trimită și în clasa a III-a, în iarna următoare, dar Anton s-a împotrivit cu violență.

- Ce nevoie este să piardă timpul? Când știi să citești și să te semnezi este de ajuns. Să ia sapa cum am făcut și eu.

Într-o zi, pentru o carte pe care Ioan o pusese pe masă lângă farfurie, a fost o ceartă groaznică. Ioan (11 ani) a fost lovit de palmele lui Anton (17 ani).

Era imposibil să se continue așa. Într-o dimineață, mama Margareta i-a spus lui Ioan cele mai triste cuvinte din viața sa:

- Este mai bine să pleci de acasă. Într-o zi sau alta Anton ar putea să-ți facă și mai rău.

Ioan pornește în căutare de muncă. Are 11 ani și jumătate și duce cu el o legătură cu două cămăși, două cărți și o bucată de pâine. Margareta rămâne să-l privească și să-l salute până când ceața înghite micul său călător.

Îngrijitor de grajd

Ajunge la casa Moglia. Stă un pic în tăcere pentru a-și face curaj, după aceea intră. Familia Moglia este adunată în arie și prepară corzile pentru vie.

- Ce cauți băiete? Îl întreabă un bărbat tânăr care pare a fi stăpânul.

- Îl caut pe Luigi Moglia.

- Eu sunt.

- Mă trimite mama pentru a veni să mă angajez îngrijitor de grajd.

- Dar de ce te trimite de acasă așa de mic? Cine este mama ta?

- Margareta Bosco. Fratele meu Anton, mă chinuiește, și atunci mama mi-a spus să-mi caut de muncă, ca slugă.

- Dar, săracule, până la sfârșitul lui martie noi nu angajăm slugi. Ar fi mai bine să te întorci acasă.

- Vă rog, primiți-mă chiar și fără să mă plătiți, se rugă Ionuț. Și s-a pus pe plâns.

Doamnei Doroteia, soția stăpânului, i s-a făcut milă:

- Ia-l Luigi. Îl vom încerca pentru câteva zile.

Ioan se străduiește pentru ca să nu fie trimis acasă. Lucrează din zori și până-n seară. După aceea în timp ce ceilalți merg la culcare, aprinde un muc de lumânare și continuă să citească cărțile pe care i le împrumutase învățătorul său, părintele Lacqua. Este în stare să țină cartea în mână chiar și când duce boii la arat. Stăpânul nu se plânge, dar se miră:

- De ce citești atâta?

- Pentru că vreau să mă fac preot.

Printre brazde însă, studiile erau din ce în ce mai dificile. Și așa pentru aproape trei ani împliniți.

În noiembrie (1829), l-a vizitat unchiul său, Mihai, fratele mamei.

- Ioane, ești mulțumit?

- Nu. Mă tratează bine, dar eu vreau să învăț și am împlinit deja 14 ani.

Unchiul Mihai îl duce acasă. Anton se supără pentru această hotărâre, dar după o discuție aprinsă, a acceptat ca Ioan să învețe cu condiția să nu dăuneze la partea de moștenire care i se

cuvenea.

O întâlnire hotărâtoare

În aceeași lună, noiembrie 1829, au fost zile de misiune la Butigliera, un sat apropiat. În mulțimea care cobora colina era și Ioan. Vicarul din Morialdo, părintele Calosso, (un bătrân de 70 de ani), văzând acel băiat mergând singur, îl întrebă:

- De unde ești fiule?
- Din Bechi. Am fost la predicile misionarilor.
- Cine știe ce ai înțeles cu toate citațiile în latină.

Dar Ioan fără să se teamă de nimic, a recitat preotului toată predica pe de rost, ca și cum ar fi citit o carte.

După puțin timp era la masa părintelui Calosso:

- Ești o minune în ce privește memoria băiatule. Trebuie să te pun să înveți. Sunt bătrân, dar tot ceea ce mai pot face o voi face pentru tine. Acesta este "Donato", gramatica latină. O vom începe la Crăciun. Acum trebuie să revedem puțin limba italiană. Aceasta, (și-i arată lui Ioan o carte mică), este o carte de meditație. Citește o pagină pe zi și meditează-o. Dacă nu înțelegi, întreabă-mă. Vezi, Dumnezeu ți-a dăruit inteligența; trebuie să o folosești mai întâi de toate pentru a-l cunoaște. Dacă ai învățat toată latina și nu a-i învățat să-l iubești, am greși împreună.

Din acea zi, Ioan a învățat să facă în fiecare zi o mică meditație.

În septembrie 1830, părintele Calosso s-a înțeles cu mama Margareta și l-a luat pe Ioan în casa sa. Băiatul se întorcea la Bechi o dată pe săptămână pentru a-și schimba lenjeria. Au fost lunile cele mai frumoase pentru Ioan. Trăia în preajma celui mare preot.

Gramatica latină, trecută din nou bine, s-a terminat în scurt timp.

Însă într-o dimineață, în noiembrie 1830, un infarct îl lovi pe părintele Calosso. Ioan s-a dus, a fixat acei ochi care de acum erau în agonie și, din mâinile tremurânde, primi fără să înțeleagă nimic o cheie; și aceasta a fost totul. Nu-i rămânea decât să plângă de disperare pe trupul mort al celui de-al doilea tată.

Cheia era a unui sertar în care erau 6000 de lire. Temându-se că în jurul sicriului s-ar putea isca vreun scandal, Ioan a dat cheia în mâinile moștenitorilor. Și așa totul s-a terminat.

Acum Ioan era din nou singur, fără învățător, fără bani, fără planuri pentru viață. Era într-adevăr într-o situație dificilă.

10 kilometri pe zi

Și totuși trebuia să continue cu orice preț. Mama Margareta a suportat și umilirea de a împărți casa și câmpurile cu Anton pentru a pune capăt discuției. Și Ioan, cu o mare voință, a început să facă de două ori pe zi cei 5 kilometri de drum, care despart Bechi de Castelnuovo.

Ploaie și vânt, soare și praf i-au fost însoțitoare de toate zilele; papucii îi purta pe umăr, picioarele nu-i mai puteau.

Într-o noapte, în timp ce se odihnea, i se deschise din nou înaintea ochilor valea primului vis. A văzut din nou turma și Femeia strălucitoare care vroia să i-o încredințeze. "Fă-te umil, tare și robust!" îi repetă , "la timpul potrivit vei înțelege totul".

A devenit Don Bosco

1835. Ioan Bosco este tânăr. A învățat și a muncit din greu. Și-a făcut o mulțime de prieteni. Acum la 20 de ani ia hotărârea cea mai importantă din viața lui: va intra în seminar.

Alți șase ani de carte.

5 iunie 1841. Arhiepiscopul de Torino pune mâinile pe capul lui Ioan Bosco și invocă Duhul Sfânt pentru a-l consacra preot pe veci. Câteva minute mai târziu Ioan Bosco începea prima sa liturghie. A devenit Don Bosco.

În acea seară, mama Margareta i-a spus:

- "Acum ești preot, ești mai aproape de Isus. Eu nu am citit cărțile tale, dar amintește-ți că a începe să faci Liturghia înseamnă a începe să suferi. De acum înainte gândește-te doar la mântuirea sufletelor și nu te preocupa pentru mine"

Beciuri și ziduri negre

Ce v-a face acum Don Bosco? Îi sunt oferite posturi sigure, ca vicar, dar el are un alt plan: copiii. Rămâne la Torino ca să-și perfecționeze studiile de teologie și să cunoască mai bine situația.

Profesor îi este un preot care îi v-a fi prieten și îndrumător pentru toată viața, părintele Iosif Cafasso. Este chemat și "părintele furcii" pentru că folosește timpul liber mergând în închisori pentru a-i alina pe deținuți, iar dacă vreunul este condamnat la moarte, urcă în căruță lângă el și îl alină până la locul spânzurătorii.

Don Bosco începe să-și însoțească învățătorul în pușcării. În acele beciuri întunecate, între zidurile negre și umede, întâlnește fețe triste și răutăcioase. Se impresionează, câteodată leșină. Dar ceea ce-l face să sufere mai mult, este să vadă tinerii pușcăriași cu ochii tulburi și cu zâmbetul zeflemitor.

—Într-o zi a văzut dincolo de gratii un grup de tineri, îi păreau niște copii. Așa de mare îi este întristarea că Don Bosco a început să plângă.

- De ce plânge preotul ăla? a întrebat unul dintre ei.

- Pentru că ne iubește, a răspuns un altul. Și mama ar plânge dacă m-ar vedea aici înăuntru.

În aceeași zi, ieșind de la pușcărie, Don Bosco a luat o hotărâre mare: "Mulți sunt înăuntru pentru că nimeni nu se îngrijește de ei. Trebuie să-i îngrijesc, să-i instruiesc, trebuie să împiedic cu orice chip ca tinerii să intre în închisoare. Vreau să fiu salvatorul acestor sărmani copii".

"Mă cheamă Bartolomeu Garelli"

8 decembrie 1841, sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri. Don Bosco se pregătește pentru liturghie în biserica "Sfântului Francisc de Assisi". În sacristie intră un băiat. Sacristanul crezându-l un golan, îl alungă cu bățul. Dar intervine Don Bosco:

- Ce faci? Pune jos bățul.

- De ce părinte?

- Pentru că este prietenul meu.

- Dacă este așa... bolborosi sacristanul și îl chemă.

Băiatul se întoarce rușinat. Are părul ras și haina murdară de var. Este un emigrant. Ai săi i-au spus: "La Torino să mergi la liturghie". Dar el nu a avut curajul să meargă să se așeze în bancă în mijlocul lumii bine îmbrăcate. Don Bosco îi vorbește și îi cere să-l aștepte după liturghie, pentru

că vrea să-i spună un lucru important. Odată terminată liturghia l-a condus într-o cămăruță și cu fața veselă i-a spus:

- Prietene, cum te cheamă?
- Bartolomeu Garelli, din Asti.
- Tatăl tău trăiește?
- Nu, este mort.
- Și mama?
- Este moartă și ea...
- Câți ani ai?
- Șaisprezece.
- Știi să citești și să scrii?
- Nu.
- Știi să cânti?
- Nu.
- Ști să fluieri?
- Da, și băiatul surăse. Don Bosco continuă:
- Ai făcut Prima Împărtășanie?
- Nu încă.
- Te-ai spovedit deja?
- Da, dar când eram mic.
- Mergi la catehism?
- Nu. Copiii mai mici râd de mine...
- Dacă ți-aș face catehism separat ai veni?
- Foarte bucuros.
- Chiar și aici?
- Doar să nu mă bată din nou.
- Fii liniștit, acum ești prietenul meu și nimeni nu te va atinge. Când vrei să începem?
- Când vreți sfinția voastră.
- Chiar și acum?
- Cu plăcere.

Don Bosco îngenunchează și spune un Bucură-te Maria. În acel moment se naște oratoriul, începe marele apostolat al lui Don Bosco printre tineri.

Patru zile mai târziu este duminică. Bartolomeu se întoarce însoțit de patru băieți. Vin să-l caute pe Don Bosco. Duminica următoare Don Bosco vede patru zidari dormind în timpul predicii, prea grea pentru ei, unul rezemat de celălalt. Îi trezește: "Veniți cu mine". În vârful picioarelor îi însoțește în sacristie. Acolo vine și Bartolomeu cu prietenii săi. Numărul sporește. Don Bosco îi ajută să se roage, face liturghia și o predică întreagă pentru ei, vivace, dialogată, plină de fapte și știri curioase.

Duminica următoare se mai adaugă alții: o mare de tineri cu haine săracăcioase, dar cu ochii vii. Îl caută pe Don Bosco, cuvintele sale, afecțiunea sa.

Armata de tineri se îngroașă mereu, dar vine și iarna. Trebuie să-i pună la adăpost din cauza zăpezii. Primul loc de întâlnire este Colegiul Clerului, unde Don Bosco studiază. În micuța curte se fac jocurile și recreațiile; în biserică celebrările, cântecele, catehismul. Părintele Cafasso este de acord și îi ajută, dar alții încep să vocifereze: acea gălăgie este insuportabilă.

Emigrări: de la un spital la un cimitir

În vara anului 1844 Don Bosco a terminat studiile la Colegiu și a fost numit director spiritual la "Spitalul Mic", un institut pentru fete bolnave, deschis la margine de Torino de către marchiza

Barollo.

Și așa ceata de băieți l-a urmat pe Don Bosco. Două-trei sute de ștregari invadează terenul din jur și se înghesuie pe scări în cele două camere pe care marchiza le-a oferit oratoriului și pe care Don Bosco le-a transformat în capelă.

Acum că are un loc stabil, Don Bosco se gândește să-i instruiască un pic pe cei mai inteligenți dintre tineri. Seara vin la el în grupușoare, cu fața neagră de funingine sau albă de var, cu haina pe umăr mulțumiți să facă puțină școală. Întâmpină mari greutatea să socotească și, așa, Don Bosco scrie pentru ei una din primele sale cărți, "Sistemul metric zecimal".

Marchiza, a încercat să-l sfătuiască pe Don Bosco să renunțe la tineri și să se ocupe doar de institutul său. Dar nu a reușit și astfel l-a rugat să-și ducă tinerii în altă parte.

Don Bosco încearcă să emigreze în San Pietro in Vincoli, capela unui cimitir abandonat. În cimitir sunt porticuri și o curte. Capelan este un prieten, părintele Tesio. Femeia de serviciu a văzut ajungând acel grup compact de tineri care se împrăștie cu gălăgie în curte. La început a rămas înlemnită, după aceea s-a enervat. A strigat, a fluturat un băț, l-a jignit chiar și pe Don Bosco care, la un moment dat, a considerat că ar fi mai bine să-și adune copiii și să plece. Femeia însă nervoasă strigă ștregarilor:

- În sfârșit nu vă voi mai vedea, zdrențăroșilor!

Din păcate a spus adevărul, v-a muri în aceeași săptămână.

12 iulie 1845. Cu permisiunea primăriei, Don Bosco își mută cortul aproape de Morile Orașului pe malul Dorei.

După puțin însă, și vecinii de aici îl reclamă pentru gălăgie și strigăte. Don Bosco trebuie să dea o altă veste rea micilor săi prieteni:

- Dragii mei, trebuie să ne mutăm.

Dar în acel scurt timp cât stă la Mori, Don Bosco întâlnește un băiat palid, care-l privea în tăcere. Are 8 ani și se cheamă Mihai Rua. Don Bosco împărțea niște medalii mici ștregarilor săi și cum băiatului palid nu-i plăcea să se împingă pentru a-și face loc rămase fără. Atunci Don Bosco îl chemă aproape. I-a întins mâna stângă și, făcând cu dreapta un semn ca și cum ar tăia-o, i-a spus surâzând:

- Ia Mihăiță, ia!

Băiatul privește și nu înțelege. Ce să prindă? Acel preot curios nu-i dădea nimic. Atunci Don Bosco îi zice:

- Noi doi vom face totul în jumătate.

Acel băiat va fi primul său succesor în fruntea Congregației Saleziene.

Un toboșar și multe gărzi

Pentru mai multe luni Don Bosco nu mai găsește un acoperiș pentru copiii săi. Dar nu se lasă bătut. Le vorbește sub cerul liber adunându-i în piețele abandonate sau pe câmpuri. Lumea vede. Unii râd, alții îl compătimesc:

- Dar unde se duce acel preot?

- Este Don Bosco cu copiii săi.

- Se spune că este fixat. O s-o termine la balamuc cu toată gălăgia aia.

În timpul iernii (noiembrie 1845- martie 1846), închiriază trei camere în casa unui preot, Moretta.

În primăvară reușește să închirieze un izlaz la periferia orașului.

În mijloc este un fel de hangar și acolo adăpostesc obiectele pentru joc. În jur se fugăresc și-și fac de cap 300 de copii.

Într-un colț, așezat în cel mai bun caz pe o bancă, Don Bosco spovedește. În jur de ora zece sună o tobă militară și copiii se încolonează. După aceea sună o trompetă și se pornește în spre

Consolata sau în spre Muntele Capucinilor. Acolo Don Bosco face liturghia și dă Împărtășania.

Dar sunt timpuri revoluționare și 300 de tineri încolonați la sunetul tobei și al trompetei încep să îngrijoreze guvernul piemontez.

Marchizul Mihai de Cavour îl cheamă pe Don Bosco. Îi cere să limiteze numărul tinerilor, să nu-i mai facă să intre în oraș încolonați, să excludă pe cei mai periculoși. Don Bosco refuză. Discuția cu ministrul se aprinde; Cavour strigă:

- Dar ce vă interesează de acești golani? Lăsați-i la casele lor. Nu vă luați această responsabilitate pentru că de nu v-a fi vai pentru toți!

Don Bosco se retrage fără să renunțe, dar din acea zi au început să patruleze gărzile de poliție.

Într-o zi pe izlaz au venit stăpânii. Se apleacă și observă pământul călcat de 600 de pantofi și ghete. Îl cheamă pe Don Bosco:

- Dar aici se face un deșert.

- În așa fel izlazul nostru v-a deveni o stradă de pământ bătut.

- Așa dragă părinte nu se mai poate continua. Nu mai acceptăm chiria.

Pentru Don Bosco este o mare lovitură. Unde să meargă acum? L-au alungat din prea multe locuri.

"În acea zi, înspre seară, a scris Don Bosco, priveam mulțimea de copii care se juca. Retrăgându-mă singur deoparte am început să mă plimb și nu am putut să-mi opresc lacrimile. "Dumnezeul meu, am exclamat, spune-mi ce trebuie să fac". În acel moment a ajuns, nu un arhanghel, dar un omușor bâlbâit: Pancrațiu Soave, fabricant de sodă și detergenți.

- Este adevărat că dumneavoastră căutați un loc pentru a face un laborator?

- Nu un laborator, ci un oratoriu.

- Nu știu ce înseamnă, dar în sfârșit locul există. Veniți să-l vedeți.

Don Bosco, urmând acel om, a făcut nu mai mult de 200 de metri. "Locul" este un lung și sărac hangar și aparține unui anume Francisc Pinardi. Aproape are o mică fâșie de pământ. Don Bosco se întoarce în grabă între tineri și strigă:

- Veseli fiilor! Am găsit oratoriul. Vom avea biserică, școală și curte pentru a alerga. Duminică vom merge. Este aici, în casa Pinardi.

Este 5 aprilie. Duminica următoare va fi Paștele.

Doi preoți în ospiciu

Hangarul pe care Don Bosco îl închiriasse de la Francisc Pinardi era ca o baracă. Era lung de 15 metri și lat de 6. La nord se rezema de casa Pinardi, era construit de puțin timp și servea ca atelier pentru un pălărier sau ca depozit pentru spălătorese. (Aproape era un canal care mergea până la râul Dora)

- Aici vom face biserica, a spus Don Bosco. Trebuie să chemăm imediat muncitorii.

Au venit zidarii, au văzut, au restructurat zidurile și acoperișul. După aceea dulgherii au pus o podea de lemn pe pământul bătut. Și tinerii lui Don Bosco, dintre care mulți erau zidari, au venit să ajute în orele libere.

Sâmbătă seara clădirea era refăcută. Don Bosco a procurat pentru capelă obiectele sacre, lumânări și sfeșnice. Așa a început să simtă greutatea datoriilor. O greutate de care nu se va mai elibera pentru toată viața. Dar Providența îl v-a ajutat mereu.

12 aprilie a fost o zi mare. În dimineața de Paști toate clopotele din oraș sunau de sărbătoare. Lângă hangarul Pinardi nu era nici un clopot, dar toți îl așteptau pe Don Bosco care-și chema copiii în "Capela joasă" din Valdocco.

Acum că Maria îi deschisese drumul, Don Bosco era sigur că v-a ajunge departe. Prietenilor săi preoți le vorbește de proiectele pe care le avea în cap ca de lucruri sigure:

- Voi construi școli, laboratoare, ateliere. Văd totul ca și cum ar exista deja.

La început îl ascultau curioși. Mai târziu câte unul clătina din cap:

- Don Bosco are idei fixe. Va înnebuni.
- Trebuie să-l ducem să facă un tratament, înainte să fie prea târziu.

Până ce și cel mai bun prieten, mâna dreaptă în oratoriu, teologul Borel, a început să șovăie. Într-o zi, pe când Don Bosco îi vorbea cu elan despre planurile sale viitoare, îl îmbrățișă și-i spuse:

- Sărmanul meu Don Bosco. Este într-adevăr "plecat".

În această situație, doi prieteni a lui Don Bosco, părintele Ponzati și părintele Nasi au ocupat, în secret, un loc pentru Don Bosco la ospiciu. Într-o seară Don Bosco făcea catehism cu câțiva copii, când ajunse o trăsură închisă. Au coborât părintele Pontazi și părintele Nasi și l-au invitat pe Don Bosco la o plimbare,

- Ești obosit. Oleacă de aer o să-ți facă bine.
- Bucuros. Îmi iau pălăria și vin.

Unul din cei doi, a deschis portiera trăsurii:

- Urcă.
- După voi, mulțumesc.

După câteva insistențe cei doi prieteni și-au aruncat o privire cu înțeles și pentru a nu strica planul au acceptat să se urce ei mai întâi. Dar abia au urcat, că Don Bosco, cu o mișcare rapidă, a trântit portiera și a strigat birjarului:

- La clinica de nebuni, repede! Aceștia doi sunt așteptați.

Birja a pornit ca o săgeată înspre clinică care nu era prea departe. Câțiva infirmieri anunțați așteptau un preot și văzură ajungând doi. A trebuit să intervină preotul spitalului pentru a-i elibera pe păcăliți.

Din acea zi Don Bosco a fost lăsat în pace.

Minunea micilor zidari

În timpul săptămânii zidarii din Torino au început să vadă un spectacol neobișnuit: un preot își sufleca reverenda și se urca pe schele printre gălețile de var și grămezile de cărămizi. Era Don Bosco, care, terminându-și treaba, mergea să-și viziteze băieții. Pentru ei era o sărbătoare. Erau veniți din sate îndepărtate. La Torino și-au căutat de muncă ca ucenici zidari și de multe ori erau în mâinile unui stăpân avar și fără conștiință care-i înșela. Don Bosco era singurul care le vroia binele și care îi ajuta.

Dar Don Bosco nu se mulțumește să se urce și să-i viziteze la muncă. Se oprește să schimbe două trei vorbe cu patronul. Vrea să știe cât sunt plătiți, cât timp liber au, cum puteau să-și facă datoriile duminică și de sărbători. A fost printre primii în Italia care a cerut contracte în regulă pentru tinerii ucenici și să observe dacă patronii le respectă.

Dar Don Bosco era singur și forțele omului au limite.

Într-o duminică, în iulie 1846, după o obositoare zi petrecută în confesional, pe altar, în curte pentru a distra cei 500 de ștregari, în timp ce urca în camera sa de la "Spitalul mic", Don Bosco a leșinat.

L-au purtat în pat pe brațe. Avea o criză de pleurezie. În acea noapte febra i-a crescut înfricoșător.

Pe schelele micilor zidari, în atelierile micilor mecanici, știrea s-a răspândit într-o clipă: "Don Bosco moare".

În aceeași seară la camera în care Don Bosco agoniza ajunseseră grupuri de sărmani tineri înspăimântați. Aveau încă hainele murdare de la muncă, fața albă de var. Nici nu mâncaseră pentru a alerga acolo.

Plângeau, se rugau:

- Doamne, nu-l lăsa să moară!

Opt zile Don Bosco a fost între viață și moarte. Au fost tineri care în acele opt zile, la muncă sub soare nu au băut nici o picătură de apă pentru a obține de la Dumnezeu vindecarea. În Sanctuarul Consolatei, micii zidari au făcut echipe; zi și noapte era mereu cineva în genunchi înaintea Mariei. De multe ori ochii li se închideau de somn (veneau de la 12 ore de muncă) dar rezistau pentru că Don Bosco nu trebuia să moară.

Și minunea a venit, a fost obținută de la Maria de acei copii care nu puteau rămâne fără tată.

Într-o duminică, înspre sfârșitul lui iulie, după amiaza, sprijinit într-un baston, Don Bosco s-a îndreptat înspre oratoriu. Copiii i-au zburat în întâmpinare. Cei mai mari l-au obligat să se așeze pe un scaun, l-au ridicat pe umeri și cu glorie l-au purtat în curte. Cântau și plâneau micii prieteni a lui Don Bosco, plâneau chiar și el.

Au intrat în capelă și au mulțumit Domnului. În tăcerea care s-a, făcut Don Bosco a reușit să spună puține cuvinte:

- Viața mea o datorez vouă. Dar fiți siguri, de acum înainte o voi consuma toată pentru voi.

În acele zile de cald înăbușitor, Don Bosco a mers la Bechi pentru a se odihni, dar a promis ștregarilor săi:

- Când vor cădea frunzele, voi fi din nou aici cu voi.

Mamă pentru 500 de ștengari

Era 3 noiembrie 1846. Frunzele cădeau sub vântul de toamnă iar Don Bosco pornea din nou înspre Torino. Nu mai era singur. Îl însoțea mama sa, Margareta, care a acceptat să-l urmeze pentru a fi mama tuturor acelor copii.

Cei doi pelegrini au făcut lungul drum pe jos. Mama Margareta ducea în mână, într-un coș, toată averea lor: câteva haine și puțină mâncare.

La câțiva pași de oratoriu, un preot, prieten de-al lui Don Bosco, îi recunoaște și vine să-i salute. Îi vede prăfuiți și obosiți:

- Bine te-ai întors Don Bosco. Cum îți merge cu sănătatea?

- Sunt vindecat, mulțumesc.

- Acum unde vei locui?

- Aici, în casa Pinardi. Am închiriat trei camere. Vine și mama.

- Dar cum veți trăi fără nimic?

- Nu știu încă. Dar se v-a gândi Providența.

- Ești mereu același, murmură acel bun preot clătinând din cap. Își scoase din buzunar ceasul și-l puse în mâna lui Don Bosco zicând:

- Aș vrea să fiu bogat pentru a vă ajuta.

Margareta a intrat prima în noua casă: trei camere goale și posomorâte, cu două paturi, două scaune și câteva tigăi. S-a forțat să râdă și i-a spus lui Don Bosco:

- La Bechi, în fiecare zi trebuia să muncesc ca să fac ordine, să curăț mobila, să spăl vasele. Aici voi putea sta mult mai liniștită....

Și surâzând a început să lucreze. Don Bosco a fixat pe perete o cruce și un tablou al Mariei. Mama Margareta a pregătit paturile pentru dormit. Și împreună, mama și fiul, au început să cânte. Cântecul spunea:

"Vai lumii, dacă ne aude,
călători fără nimic".

Un băiat, Ștefan Castagno, i-a auzit și vestea s-a răspândit din gură în gură printre tinerii din Valdocco.

- S-a întors Don Bosco!

Sunt orfan. Vin de la Valsesia.

Acum că mama era cu el, Don Bosco s-a gândit să facă ceva mai mult pentru tinerii săi. Câțiva nu știau unde să meargă să se culce seara. Dormeau sub ganguri sau în sărăcăcioasele dormitoare publice. S-a gândit să ia în casa sa pe cei mai abandonați.

Prima încercare a mers rău. Adunase câțiva și-i pusese să doarmă în fânărie. Dimineața nu mai era nimeni; fugiseră luând cu ei păturile pe care mama Margareta le dăduse. Dar nu s-a descurajat.

O seară de mai. Plouă cu găleata. Don Bosco și mama sa abia au terminat să mănânce când cineva ciocănește la ușă. Este un băiat ud și amorțit, are vreo 15 ani.

- Sunt orfan. Vin de la Valsesia. Sunt zidar, dar nu am găsit încă de muncă. Îmi este frig și nu știu unde să merg...

- Intră, i-a spus Don Bosco. Așează-te aproape de foc, pentru că așa ud s-ar putea să te îmbolnăvești.

Mama Margareta îi pregătește puțină mâncare. Apoi îl întreabă:

- Și acum unde vei merge?

Băiatul izbucnește în plâns:

- Nu știu. Aveam trei lire când am ajuns la Torino, dar le-am cheltuit. Vă rog nu mă alungați!

Mama Margareta se gândește la păturile care i-au dispărut:

- Aș putea chiar să te țin aici, dar cine-mi spune că nu ai să-mi furi oalele?

- O, nu doamnă. Sunt sărac, dar nu am mai furat niciodată.

Don Bosco ieșise deja în ploaie. A adunat câteva cărămizi, le-a adus înăuntru, a făcut patru picioare pe care a întins câteva scânduri. După aceea a luat de pe patul său salteaua și a așezat-o deasupra.

- Vei dormi aici, micule. Și vei rămâne cât timp v-a trebui. Don Bosco nu te v-a alunga.

Este primul orfan care intră în casa lui Don Bosco. La sfârșitul anului vor fi șapte. Vor deveni mii.

Într-o zi Don Bosco a intrat într-o frizerie. S-a apropiat de micul ucenic pentru a se berberi.

- Cum te cheamă? Câți ani ai?

- Carol. Am 11 ani.

- Bravo Carol, însăpunează-mi barba. Și tatăl tău cum stă?

- Este mort. O am doar pe mama.

- O, săracuțul. Îmi pare rău de asta.

Băiatul i-a săpunit barba.

- Și acum ia briciul și rade-mi barba.

Patronul aleargă speriat:

- Părinte, vă rog, băiatul nu știe. El doar însăpunează.

- Dar odată și-o dată trebuie să înceapă să bărbierească, nu? Atunci să înceapă cu mine. Înainte Carol!

Carlo îl bărbierește tremurând ca o frunză. Când a început să umble cu briciul la bărbie, a transpirat. Câteva zgârieturi, câteva tăieturi dar a ajuns la capăt.

- Bravo Carlo! a zâmbit Don Bosco. Acum că am devenit prieteni aș vrea să vii să mă vizitezi câte o dată.

În aceeași vară, Don Bosco l-a găsit plângând lângă frizerie.

- Ce s-a întâmplat?

- A murit mama și patronul m-a concediat. Și acuma unde merg?

- Vino cu mine. Eu nu sunt decât un sărman preot, dar, chiar și când voi avea doar o bucată de pâine, o voi rupe în două cu tine.

Mama Margareta a pregătit un alt pat. Carlo Gastini a rămas pentru mai bine de 50 de ani la

oratoriu. Vesel, plin de viață, a devenit strălucitul prezentator a tuturor sărbătorilor. Pe toți îi înveselea. Când vorbea de Don Bosco plângea ca un copil spunând: "Mă iubea".

Cizmarii în coridor și croitorii în bucătărie

În 1848 a izbucnit primul război de independență. Pe câmpurile de luptă au căzut mii și mii de bărbați, iar pe străzile din Torino au început să umble grupuri de orfani fără casă și fără viitor.

Don Bosco și-a mărit casa. A bătut la ușile bogaților, a deranjat nobilii și doamnele aristocrației pentru a construi o casă din ce în ce mai mare pentru toți copii abandonați care nu știau unde să meargă.

Mulți dintre micii săi tineri erau abili și inteligenți. Și totuși erau condamnați să lucreze ca pălmași pentru a putea trăi, și poate ar fi rămas pălmași pentru toată viața.

Don Bosco s-a răzvrătit împotriva acestui fapt. A deschis un curs de școli serale. A chemat preoți, prieteni și persoane de treabă ca să predea. Se făcea școală în bucătărie, în sacristie, în corul capelei, peste tot unde se găsea un colț liber.

Noaptea, în timp ce toți dormeau, Don Bosco scria cărți pentru copiii săi. A scris multe, simple, costau puțin, luate de multe școli din Torino.

Dar tinerii care se înghesuiau în curtea oratoriului au ajuns să fie prea mulți. Don Bosco s-a gândit să facă un alt oratoriu.

- Dragii mei fii, când albinele se înmulțesc prea mult într-un stup, o parte pleacă să locuiască în altă parte. Noi le vom imita. Vom forma o a doua familie, vom deschide un al doilea oratoriu.

L-a deschis în zona Porții Noi și a fost chemat "Oratoriul Sfântul Luigi". Dar în scurt timp și acesta a fost plin de tineri și Don Bosco a înființat un al treilea în zona Vanchiglia numit "Al Îngerului păzitor".

Ziua de 2 februarie 1851 a fost o zi luminoasă pentru Don Bosco. Patru din băieții pe care îi adunase de pe stradă și pe care-i îngrijise cu atâta dragoste i-au cerut "să devină ca el", să se îndrepte înspre preoție. Erau Iosif Buzzetti, un mic zidar venit din Lombardia; Carlo Gastini micul frizer care-l bărbierise tremurând ca o frunză și alți doi tineri Iacob Bellia și Felice Reviglio. În acea zi au îmbrăcat reverenda și au început să-i dea o mână de ajutor lui Don Bosco pentru a-și supraveghea colegii mai mici.

În 1852 Don Bosco a mărit casa Pinardi și a construit o altă nouă clădire. Aici trebuiau să fie atelierele și grupul de elevi care creștea mereu.

Cu ajutorul primilor tineri seminariști, Don Bosco a început o afacere cutezătoare. În trei ani a deschis atelierele de cizmărie, de croitorie, de legătorie, de tâmplărie. S-a început din nimic. Câteva măsuțe într-un mic coridor pentru cizmari, alte două mese mici în bucătărie pentru croitori. Don Bosco însuși a fost primul maestru pentru croitori, așa cum a fost primul care a făcut o pingea în fața elevilor săi. Dar din prima sămânță, în curând trebuia să crească un copac mare.

De unde lua Don Bosco bani pentru a plăti pâinea pentru copii și zidurile pentru case? La această întrebare sfântul răspunde cu un cuvânt: "Providența". Dumnezeu trimitea binefăcători, lumina persoane creștine, făcea să ajungă scrisori cu oferte. Și uneori intervenea el însuși cu minuni.

L-a văzut cu ochii săi Iosif Buzzetti, în 1849. Don Bosco promisese castane coapte celor 400 de copii. Mama Margareta nu a înțeles și a copt doar trei sau patru kilograme. Coșul din care Don Bosco le scotea cu un polonic mare avea înăuntru vreo zece mâini bune. Și totuși castanele au ajuns pentru toți, chiar și pentru el, Buzzetti, care și-a luat porția la sfârșit cu ochii măriți di cauza minunii pe care a văzut-o acolo la mică distanță.

Și Dumnezeu a trimis un câine

Secta protestanților valdezi atrăgea mulți adepți din lumea săracă din Torino cu sume de bani.

Aceia nu erau ani de "dialog", ci de luptă aprinsă între catolici și protestanți. Don Bosco, cu toate că era încărcat de muncă până peste cap, a fondat în 1853 "Lecturile catolice", o serie de cărți abile și bătaioase care deșteptau și întăreau credința în catolici.

Când le scria? Noaptea, în timpul căreia dormea doar puține ore. "Lecturile" i-au ridicat împotriva mâinile protestanților care au făcut tot posibilul pentru a-l înlătura.

Într-o seară, în timp ce preda celor mai mari, un necunoscut a tras un foc de pușcă de la geam, voind să-l ochească în inimă. Cartușul a trecut șuierând printre braț și piept găurindu-i reverenda. Elevilor înspăimântați, Don Bosco, surâzând, le-a spus:

- Maria ne iubește, iar acela este un slab țintaș. După aceea a privit reverenda găurită și a adăugat cu mâhnire:

- Îmi pare rău pentru tine, sărmana mea reverendă, pentru că ești singura mea haină.

Într-o zi, în curte a ajuns un nenorocit înarmat cu un cuțit lung. Îl căuta pe Don Bosco pentru a-l omorî. Din fericire, nevăzându-l, l-a confundat cu un seminarist, care a fugit chemând ajutor. Cu toate că poliția fusese avertizată, acel nenorocit a putut să se întoarcă de trei ori pentru a înspăimânta oratoriul.

Într-o seară, pe când se lăsa întunericul, au venit câțiva bărbați pentru a-l chema pe Don Bosco să spovedească o femeie pe pragul de moarte. Don Bosco a plecat imediat, dar când a ajuns în cameră, cineva a stins lumina și acei bărbați l-au atacat cu bâte. Don Bosco abia a avut timp să ia un scaun și să-l ridice pentru a-și feri capul. Retrăgându-se sub ploaia de lovituri a reușit să nimerească ușa și să se salveze.

Într-o altă seară Don Bosco se întorcea acasă, când doi bărbați i-au blocat drumul. I-au aruncat pe cap o haină, când a apărut un câine mare, gri, cu fața ca de lup. Lătrând s-a aruncat cu labele pe fața unuia, după aceea pe fața celuilalt și i-a pus pe fugă. După aceea, stându-i aproape, l-a însoțit pe Don Bosco până la poarta oratoriului.

"În fiecare seară când nu eram însoțit, povestește Don Bosco, intrând printre copaci vedeam apărând câinele gri. Tinerii din oratoriu l-au văzut de multe ori intrând în curte. Odată, speriați, doi băieți au vrut să-l alunge cu pietre, dar a intervenit Iosif Buzzetti:

- Lăsați-l în pace; este câinele lui Don Bosco."

Carlo Tomatis, care în acei ani frecventa oratoriul, a mărturisit: "Era într-adevăr un câine formidabil. De multe ori mama Margareta văzându-l zicea: " Oh, animalul urât". Avea fața aproape ca de lup."

Într-o seară Don Bosco trebuia să iasă pentru afaceri urgente, dar l-a găsit pe "Gri" întins pe prag. A încercat să-l îndepărteze, să-l păsească, dar câinele mârâia mereu și-l respingea înapoi. Mama Margareta, care de acum cunoștea acel câine, i-a spus:

- Dacă nu vrei să mă ascuți pe mine, ascultă măcar câinele. Nu pleca.

În ziua următoare Don Bosco a aflat că un asasin înarmat cu un pistol îl aștepta la un colț.

Moartea pe străzile din Torino

Iulie 1854. O știre înspăimântătoare străbate orașul Torino. Holera a izbucnit în Liguria și se întinde ca o pată de ulei în satele din sud de Piemonte. Regele, regina și casa regală fug cu trăsurile închise și se refugiază în castelul din Caselete pe lângă conții Cays.

La periferia orașului, între 30-31 iulie, se verifică primele cazuri ale teribilei ciume.

5 august. Cartierul cel mai afectat din Torino este Borgo Dora, care se învecinează cu Valdocco. Mai bine de 100 de bolnavi, în fiecare zi, zac pe pragul de moarte în casele lor sau în

locurile special amenajate.

Primarul adresează un apel dramatic preoților, călugărilor, surorilor: în locurile special amenajate se moare pentru că lipsesc doctori și infirmieri. Este nevoie de oameni de treabă, dispuși să-și riște viața.

În acea seară Don Bosco a vorbit tinerilor din oratoriu:

- Primarul a făcut un apel. Dacă vreunul dintre cei mai mari se simte în stare să vină cu mine în spitale și în case pentru a-i îngriji pe bolnavi, vom face împreună o faptă bună și plăcută lui Dumnezeu. Eu vă garantez că dacă veți rămâne în harul lui Dumnezeu și nu veți face nici un păcat de moarte, nici unul dintre voi nu v-a fi atins de ciumă.

În acea seară, 14 dintre tinerii cei mai mari s-au înscris pe listă. Câteva zile mai târziu, alți 30 au reușit să obțină permisiunea, chiar dacă erau foarte tineri.

Au fost zile de muncă grea și deloc plăcută. Doctorii sfătuiau pentru primele ore de boală în special frecții și masaj la picioare pentru a produce transpirație. Pentru mai bine de o săptămână cei 44 de tineri nu au avut un program. Don Bosco le dădea exemplu tuturor: mereu gata să alerge, să consoleze, să administreze ultimele sacramente.

Cu primele ploi numărul bolnavilor atinși de holeră a scăzut. Pe 21 noiembrie s-a declarat terminată starea de urgență. Câte un caz s-a mai verificat pe la începutul iernii.

În acest timp a strălucit o rază a sfințeniei lui Dominic Savio, un băiețel din Mondonio, ajuns la oratoriu pe 29 octombrie.

Trecând într-o seară pe strada Cotelengo, Dominic a fixat fațada unei case și, ca și cum l-ar fi chemat o voce, a urcat scările în fugă. Fără să ezite a bătut la o ușă. S-a prezentat stăpânului casei:

- Scuzați, a spus Dominic, aici trebuie să fie o persoană bolnavă de holeră care are nevoie de ajutor.

Sărmanul om a căscat ochii:

- Nu, nu, aici nu-i nimeni! Asta ne-ar mai lipsi!

- Dar sunteți sigur?

- Foarte sigur, la naiba!

- Și totuși greșiți. Îmi permiteți să arunc o privire?

Stăpânul casei era ca și căzut din cer. Știa bine că în familia sa, slavă Domnului, toți erau sănătoși. Dar acel băiat era așa de insistent că părea chiar...

- Intră, intră. Să mergem să vedem. Dar vei vedea că greșești.

Au mers în toate camerele, în bucătărie, în depozit. Nimic.

- Dar nu mai aveți vreo altă cămăruță, vreo mansardă?

- A, da! a spus stăpânul, izbindu-se cu mâna de frunte. Debaraua. Vină!

Au urcat la etaj sub acoperiș într-o mică cămăruță. Ghemuită într-un colț, cu fața desfigurată în agonie, o sărmană femeie era aproape de moarte.

- Repede, chemați un preot! a șoptit Dominic Savio. Și a început repede să-și facă treaba sa de infirmier.

- La dracu, la dracu, continua să repete sărmanul om, în timp ce se grăbea pe scări să cheme un preot. Și și-a amintit că acea sărmană femeie, care mergea dimineața devreme la muncă și se întorcea seara târziu, îi ceru-se cu mult timp în urmă să locuiască în acea cameră săracă. Și el nici măcar nu-și mai amintea.

A venit preotul și a putut să administreze ultimele sacramente sărmaneii muribunde.

Într-un colț, cu pălăria în mână, stăpânul casei continua să se întrebe:

- Dar acel băiat, cum de știa?

Cu venirea iernii cazurile de holeră au încetat complet. Orașul a reînceput să respire.

Marile realizări

Acum micul grup al primilor 4 seminariști a crescut și Don Bosco a simțit că pentru el a venit timpul "marilor realizări". Anii care vor urma vor fi ani de muncă continuă, de probleme din ce în ce mai dificile, de opere care vor sfida timpul.

18 decembrie 1859. În cămăruța lui Don Bosco, iau naștere "salezienii". Primii 17 tineri care l-au urmat pe Don Bosco acceptă să se unească în "Congregația saleziană", pentru a-și dedica toată viața tinerilor săraci.

30 iulie 1860. Urcă pe altar pentru a spune Prima Liturghie, don Michele Rua, băiețașul palid pe care Don Bosco îl întâlnise la Mori, pe lângă Dora, și căruia îi oferise jumătate din mâna sa. El v-a fi de acum înainte "al doilea Don Bosco", umbra sa credincioasă.

Aprilie 1864. Pe izlazul din Valdocco, Don Bosco pune prima piatră a sanctuarului "Maria Auxiliatrice". În mâinile constructorului pune prima parte de bani: 8 bănuți.

1872. Don Bosco fondează Congregația Fiicelor Mariei Auxiliatrice. Primelor surori le spune:

- Voi sunteți sărace și puține, dar veți avea eleve de nu o să știți unde să le puneți.

11 noiembrie 1875. În Sanctuarul Mariei Auxiliatrice, plin de o mulțime emoționată, Don Bosco înmânează crucifixul primilor 10 misionari care porneau pentru America de Sud. Căpitanul era Ioan Cagliero, unul dintre primii copii ai oratoriului. Așa se nășteau misiunile saleziene care se vor extinde în toată lumea.

9 mai 1876. Papa Pius IX aprobă "Cooperatorii salezieni", pe care Don Bosco îi numește "salezieni externi". Sunt prietenii operelor sale care lucrează pentru mântuirea tinerilor și care îl ajută din punct de vedere financiar. Înainte de a muri Don Bosco le v-a zice:

- Fără ajutorul vostru aș fi făcut puțin sau nimic.

1877. Pentru a ține legătura cu cooperatorii, Don Bosco fondează "Buletinul Silezian". Este o revistă lunară ilustrată care duce tuturor știrile congregației, scrisorile misionarilor care lucrau la marginile pământului, cuvintele lui Don Bosco. Această revistă v-a avea o mare dezvoltare.

Dar cu cât operele saleziene se răspândeau în lume, cu atâta înghițeau o mare sumă de bani. Pentru a conduce misiunile în America, pentru a îngriji miile de tineri abandonați, Don Bosco a fost constrâns să călătorească în Italia, Franța, Spania în căutare de pomană. O oboseală copleșitoare. Maria a binecuvântat în mod văzut aceste călătorii: mâinile lui Don Bosco dădeau vederea orbilor, auzul surzilor, sănătatea bolnavilor. De acum era cunoscut în toată Europa ca "preotul care face minuni".

Mai 1877. Don Bosco a făcut ultima călătorie în Spania cerând de pomană. Era însărcinat de Papa care-i ceruse să construiască Templul Sfintei Inimi la Roma. Acum, încovoiat de ani și de oboseală, urcă la altarul grandiosului templu pentru a face Liturghia. Abia a început când don Viglietti, care-l asista, îl vede izbucnind în plâns.

Este un plâns lung, de neoprit, care însoțește aproape toată liturghia. La sfârșit aproape că au trebuit să-l poarte în sacristie. Don Viglietti preocupat i-a șoptit:

- Don Bosco, ce ai? Ți este rău?

Don Bosco clătină din cap:

- Aveam vie înaintea ochilor scena primului meu vis la 9 ani. O vedeam și o auzeam pe mama și pe frații mei discutând despre ceea ce am visat...

În acel îndepărtat vis, Sfânta Maria îi spusese: "la timpul potrivit, vei înțelege totul".

Acum, privind în urmă, i se părea că înțelege totul. Se cuvenea să facă atâtea sacrificii, atâtea muncă, pentru a salva atâția tineri.

A murit în zorii zilei de 31 ianuarie 1888. Salezienilor care erau în jurul patului le-a murmurat în ultimele ore:

- Să facem bine tuturor, rău nimănui!...

Spuneți copiilor mei că îi aștept pe toți în paradis.

SFÂRȘIT